

ย้อนทางแบบไทย : การศึกษาภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทย ด้วยถ้อยคำและสำนวน
THE REVERSE OF THAI STYLE : A STUDY OF REFLECTIVE PICTURE OF
THAI IDENTITY BY VOCABURARIES AND IDIOMS

ชลอ รอดลอย *

Chalor Rodloy

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาถ้อยคำและสำนวนที่สะท้อนเอกลักษณ์ด้านพระพุทธศาสนา 2) ศึกษาถ้อยคำและสำนวนที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี 3) ศึกษาถ้อยคำและสำนวนที่สะท้อนเอกลักษณ์ด้านศิลปกรรม 4) ศึกษาถ้อยคำสำนวนไทยที่สะท้อนเอกลักษณ์ด้านการเกษตร

วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบการพรรณนาวิเคราะห์ประชากร ได้แก่ เอกสาร ตำรา แบบเรียน พจนานุกรม สารานุกรม เลือเฉพาะคำศัพท์และสำนวน ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปกรรม และด้านการเกษตร

ผลปรากฏดังนี้ ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทย ทางด้านพระพุทธศาสนา มีถ้อยคำและสำนวนมาก เช่น วันธรรมสวนะ บรรพชา และอุปสมบท สำนวน เช่น ปิดทองหลังพระ สอนหนังสือพระสังฆราช และ ชั่วช่างชีดีช่างสงฆ์ เป็นต้น ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านขนบธรรมเนียม เช่น สิ้นสอด ทองหมั้น และ สงกรานต์ สำนวน เช่น ข้าวใหม่ปลามัน เข้าตามตรอกออกตามประตู และขนทรายเข้าวัด เป็นต้น ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านศิลปกรรม เช่น เบญจรงค์ เรือนแก้ว และ ไม้สิบสอง สำนวน เช่น เป็นปีเป็นขลุ่ย และ รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง เป็นต้น และภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางการเกษตร เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว และข้าวตอก สำนวน เช่น ข้าวแดงแกงร้อน ข้าวเหลือเกลืออิม และข้าวนอกนา เป็นต้น

คำสำคัญ : ย้อนทางแบบไทย, เอกลักษณ์ไทย, ถ้อยคำ, สำนวน

---

* Doctor of Philosophy Program in Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences Lampang Rajabhat University

ABSTRACT

This research aims; 1) to study words and idioms reflecting the Buddhism identity 2) to study the words and idioms that reflect the traditions 3) to study the words and idioms that shows Thai arts identity 4) to study the words and idioms that reflect agricultural identity

This research is qualitative methods to study descriptive analysis. The population is a document example Document Textbook Lexitron Dictionary Encyclopedia Select Vocabulary and Thai idioms that reflect religion, tradition, Thai arts and the agriculture identity

Result that Thai identity in Buddhism have plenty of words and idioms such as Won Thammasawana Bunpacha and Uposombot Idioms such as Pidthonghangpha, Sonhungsueprasungkarad and Chuchangchedeechangsung ect. Reflecting identity of tradition the words such as Sinsod Thongman and Songkran the idioms such as Khaomai Plaman Khotamtrok-Oaktampratu Khontraykhowad ect. The identity the fine arts such as Bunchcharong, Ruenkaw and Maisipsong The Idioms such as Klukkletemong Penpepenkhue and Raumaidethospethoskhong ect. And the reflect from agricultural identity such as Khachue Khanheaw and Khawtu Idioms such as Khaodangklangron. Khaohewklieium and Khaonongna ect.

Keywords : Reverse of Thai Style, Thai Identity, Vocabulary, Idioms.

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นชาติที่มีเอกลักษณ์ไทยอย่างเด่นชัดมานานแล้ว ดังที่ Praphasi Siha amphai (1991 : 10-11) กล่าวไว้ว่า เอกลักษณ์ของไทย คือลักษณะของสิ่งทั้งหลายหรือพฤติกรรมทั้งมวลในชาติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับฝังลึกอยู่ในกระบวนการชีวิตและจิตใจของคนไทย โดยมีวัฒนธรรมประจำชาติเป็นสิ่งที่พื้นฐาน เอกลักษณ์ไทย จึงเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยนั่นเอง Chamnong Thongprasoet (2004 : 12) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงบุคลิกลักษณะของชาติ และสืบต่ออายุของชาติ ประเทศใดชาติใดถ้าไร้เสียซึ่งวัฒนธรรม

เป็นของตนเอง แม้จะมีกำลังอำนาจเพียงใดก็ตามในที่สุดก็จะถูกกลืนชาติ เพราะจะต้องรับเอาวัฒนธรรมของผู้อื่นมาใช้เป็นของตน ในที่สุดก็จะสูญเสียบุคลิกภาพของตนและชาติตนเอง

วัฒนธรรมไทยนั้นครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆ ในวิถีชีวิตของคนไทย ดังที่ Praphasi Siha Amphai (1991 : 7) กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมประกอบด้วย ได้แก่ ภาษา ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี ศิลปกรรมแขนงต่างๆ เช่น คีตศิลป์และนาฏศิลป์ วรรณศิลป์ กิจกรรมประติมากรรม เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก การแต่งกาย บ้านเรือน อาหาร มารยาทแบบไทยๆ และสิ่งอื่นๆ ที่ปฏิบัติกันอยู่ในชีวิตประจำวัน

เรื่องวัฒนธรรมนั้นเรามีสิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมและความเป็นชาติรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้อย่างที่ปรากฏอย่างชัดเจนก็คือ ภาษาประจำชาติหรือภาษาไทยนั่นเอง ดังที่ Phraya-anumanaratchathon (1981 : 12) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า หากจะพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่าภาษาไทยมีคุณลักษณะหลายประการ เช่นแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ ส่วนศีลธรรมอันดีของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของประชาชนผู้ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ที่ตนนับถือว่าเคร่งครัดเพียงใด

ความสำคัญของภาษาไทยมีความสำคัญต่อสังคมไทยหลายประการ เพราะคนไทยต้องใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การที่จะสื่อสารให้ได้ผลดีนั้น ผู้ใช้ภาษาควรคำนึงถึงสิ่งที่พื้นฐานนำไปสู่ความหมายได้อย่างชัดเจนก็คือคำ การใช้คำ และสำนวน ความหมายของคำ ตลอดจนสำนวน เพื่อจะรู้ความหมายที่ถูกต้อง รู้ความเป็นมาของภาษาไทยได้อย่างดี

ด้านภาษาไทย ถ้อยคำ และสำนวน เป็นเสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ความรู้สึกและจิตใจ ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในด้านต่างๆ เช่น ด้านพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ศิลปกรรม และ ด้านการเกษตร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาถ้อยคำและสำนวน ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านพระพุทธศาสนา
- 2.2 เพื่อศึกษาถ้อยคำและสำนวน ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี
- 2.3 เพื่อศึกษาถ้อยคำและสำนวน ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านศิลปกรรม
- 2.4 เพื่อศึกษาถ้อยคำและสำนวน ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางการเกษตร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ประชากร ประกอบด้วย เอกสาร ตำรา และหนังสือที่สำคัญได้แก่ หนังสือภาษาของเราของ Chamnong Thongprasoet (1985) หนังสือพื้นฐานวัฒนธรรมไทย ของ ณรงค์ เส็งประชา (2539) หนังสือวัฒนธรรมเกี่ยวกับภาษา และวรรณคดี ของ Praphasi Sihaamphai (1991) หนังสือพจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสนาชุดคำวัด ของ Phratham Kittiwong (Thongdi Sura techo) (2005) หนังสือสำนวนไทยของวิจิตรมาตรา (Saga Kanchanakphan) (2002) หนังสือพื้นฐานวัฒนธรรมไทย ของภาวดี มหาจันทร์ (2532) หนังสือวัฒนธรรมเบื้องต้นของพระยาอนุমানราชชน (2524) และหนังสือวัฒนธรรมและประเพณีไทยของ Anon Aphaphirom (1976)

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำและสำนวนไทยที่สะท้อนเอกลักษณ์ไทยด้านพระพุทธศาสนา ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านศิลปกรรมและด้านการเกษตร วิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำ และสำนวนไทย โดยใช้เกณฑ์จากหนังสือกลุ่มประชากรที่สำคัญ และหนังสือคำวัดของ Phratham kittiwong (Thongdi Suratecho) (2005) ตรวจสอบความหมายที่ถูกต้องแยกตามภาพสะท้อนด้านพระพุทธศาสนา ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านศิลปกรรม และ ด้านการเกษตร การวิจัยครั้งนี้ได้สรุปอภิปรายผล โดยจัดทำเป็นแบบพรรณนาวิเคราะห์

4. สรุปผลการวิจัย

คำศัพท์ที่พบบ่อย ได้แก่คำว่า วันธรรมสวนะ หมายถึง เป็นวันฟังธรรมตามปกติ หรือบางที่เรียกว่า วันพระ คือวันประชุมถือศีลฟังธรรมในพระพุทธศาสนา เดือนหนึ่งมี 4 วัน คือ ขึ้น 8 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ แรม 8 ค่ำ แรม 15 ค่ำ ถ้าเดือนขาดก็เป็นแรม 14 ค่ำ Phratham kittiwong (Thongdi Suratecho) (2005) คำว่า บรรพชา หมายถึง การบวชเป็นนักบวช เดิมใช้ หมายถึง การบวชทั่วไปว่า บรรพชา เช่น เจ้าชาย สิทธัตถะ เสด็จออกบรรพชา สาวกบรรพชา และ เรียกนักบวชเช่นนี้ว่า บรรพชิต ในปัจจุบันคำว่าบรรพชา เรียกว่าบวชเป็นสามเณร และเรียกการบวชเป็นพระภิกษุว่า อุปสมบท ความจริงการบวชเป็นพระภิกษุนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนการเป็นสามเณรก่อน แล้วจึงอุปสมบท ดังนั้น จึงเรียกรวมกันไปว่า บรรพชา อุปสมบท (Phratham kittiwong (Thongdi Suratecho), 2005)

สำนวน เช่น ปิดทองหลังพระ หมายความว่า ทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่อง เพราะไม่มีใครเห็นคุณค่า มาจากการปิดทองคำเปลวที่พระพุทธรูป คนส่วนมากถือกันว่าปิดทองที่องค์พระทางด้านหน้าสำคัญกว่าปิดทองด้านหลัง เพราะคนทั่วไปย่อมมองเห็นองค์พระพุทธรูปด้านหน้าด้านเดียว ใครปิดหลังแม้จะเป็นการกระทำอย่างเดียวกัน ก็ถือว่าไม่ดี ไม่มีหน้ามีตา เหมือนปิดข้างหน้าเท่ากับทำดีเสียเปล่า ไม่ได้หน้าได้ตา ดังนั้น ใครที่ทำอะไร แม้จะทำดีและสำคัญ แต่เมื่อไหร่ไม่มีใครเห็นว่าดีว่าสำคัญ ก็พูดเป็นสำนวนว่า “ปิดทองหลังพระ”

4.1 คำศัพท์ และสำนวนไทยที่สะท้อนด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

คำศัพท์ที่แสดงเอกลักษณ์ เกี่ยวกับประเพณีการแต่งงาน คำว่า **สินสอด** หมายถึง ทรัพย์สิน ซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดา หรือผู้ปกครองฝ่ายหญิง เพื่อแสดงความมั่นหมายว่าจะแต่งงานด้วย **ทองหมั้น** หมายถึง มอบสิ่งของให้ฝ่ายหญิงเพื่อแสดงความมั่นหมายว่าจะแต่งงานด้วย ประเพณีขึ้นปีใหม่ไทย เช่น คำว่า **สงกรานต์** มาจาก ภาษาสันสกฤตว่า ส-กรานต แปลว่า ก้าวขึ้น ย่างขึ้น หรือ ก้าวขึ้น การเคลื่อนที่ หรือย้ายที่ คือ พระอาทิตย์ย่างขึ้นสู่ราศีใหม่ หมายถึง วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งตกอยู่ในวันที่ 13, 14, 15 เมษายน ของทุกปี แต่วันสงกรานต์นั้นคือวันที่ 13 เมษายน เรียกวันมหาสงกรานต์ วันที่ 14 เป็นวันเนา และวันที่ 15 เป็นวันเถลิงศกใหม่

สำนวนเกี่ยวกับประเพณี เช่น **ข้าวใหม่ปลามัน** มีที่มาจากเรื่องเกี่ยวกับข้าว จำแนกออกได้เป็นสองพวก พวกหนึ่งเป็นข้าวค้างปี คือ ข้าวที่เก็บเกี่ยวในปีที่แล้ว เรียกว่า ข้าวเก่า อีกพวกเป็นข้าวที่เก็บเกี่ยวในระยะใหม่ ข้าวใหม่ถือกันว่าดีกว่าข้าวเก่า ปลานั้นเป็นอาหารคู่กับข้าว ฤดูที่ประหลาดอยู่ในระยะตั้งแต่น้ำลด คือเดือนอ้ายเดือนยี่ ไปจนถึงเดือนสี่เดือนห้า ระยะปลามันมีมันมาก ตรงกับฤดูเกี่ยวข้าวใหม่ เราจึงเอาทั้งข้าวทั้งปลาซึ่งเป็นอาหารสำคัญมาพูดรวมกันว่า “ข้าวใหม่ปลามัน” และใช้เป็นสำนวน หมายถึง อะไรที่เป็นของใหม่กำลังดี เช่น สามภรรยาที่เพิ่งแต่งงานกันใหม่ๆ ประเพณีในที่นี้ก็คือการแต่งงานนั่นเอง

4.2 คำศัพท์และสำนวนที่สะท้อนด้านศิลปกรรมไทย

ศัพท์ เช่น คำว่า **เบญจรงค์** มาจากภาษาบาลีสันสกฤต (ป.ปญจ,ส.ปญจน + ป.ส.รงค์) หมายความว่า แม่สีทั้ง 5 คือ ดำ แดง ขาว เขียว เหลือง ถ้วยชามที่เขียนด้วยลวดลายสีทั้ง 5 เรียกว่า ถ้วยเบญจรงค์ **เรือนแก้ว** มาจากคำไทย หมายความว่า ลวดลายเป็นซุ้มประดับรอบเศียรพระพุทธรูป คำว่า **ไม้สิบสอง** หมายถึง เจดีย์ ฐาน หรือ เสา รูปสี่เหลี่ยมที่ทำมุม 90 องศา ลึกเข้าไปเหลี่ยมละ 3 มุม ทั้ง 4 เหลี่ยม รวม 12 มุม เรียกว่า ย่อมุมไม้สิบสอง

สำนวน เช่น **คลุกคลีตีโมง** ความหมาย อยู่ร่วมกัน สนทนสนม คลุกคลี พัวพันกัน **เป็นปีเป็นขลุ่ย** หมายความว่า พูดหรือทำอะไรถูกคอกัน กลมเกลียวไปด้วยกันเป็นอย่างดี มีมูลมาจากการเล่นปีพาทย์ ในวงปีพาทย์มีคนเป่าปีเป็นคนนำ เครื่องอื่นตามกลมกลืนกัน ใครพูดหรือทำอะไรนำขึ้นคนอื่นตามกลมเกลียวกันไป เป็นต้น

4.3 เอกลักษณ์ไทยทางการเกษตร

คำศัพท์ เช่น **ข้าวเจ้า** หมายถึง ข้าวที่มีเนื้อเมล็ดใส ใช้หุงเป็นอาหาร เป็นข้าวที่คนไทยส่วนมากกินเป็นประจำ **เจ้า** ภาษาไทยใหญ่ หมายถึง ร่วน ซุย **ข้าวตู** หมายถึง ข้าวคั่วแล้วตำเป็นผง เคล้ากับน้ำตาลและมะพร้าว

สำนวน เช่น **ข้าวแดงแกงร้อน** มีคำว่าข้าวซึ่งเป็นธัญญาหารที่สำคัญของประเทศไทย หมายถึง บุญคุณ คือ เมื่อกินข้าวแดงและแกงร้อน ซึ่งมุ่งถึง อาหารที่กินกับข้าวของผู้ใดนั้นก็มิ บุญคุณ ใครที่กินข้าวแดงแกงร้อนของผู้ใดก็คิดถึงบุญคุณของผู้เป็นเจ้าของข้าวแดงแกงร้อนนั้น สำนวน “ข้าวแดงแกงร้อน” มุ่งหมายถึงให้คิดถึงบุญคุณ **ข้าวเหลือเกลืออิม** ความหมาย บ้านเมืองบริบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหาร สำนวนนี้ปรากฏในพิธีอาชลยฺช คือการแข่งเรือเสี่ยงทาย กฎทลเตียรบาลกล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า สมรรถไชยไกรสรมุขนั้น เป็นเรือเสี่ยงทาย ถ้าสามารถไชยแพ้ไซร์ เข้าเกลือเกลืออิม สุขเกษมเปรมประชา ถ้าสมรรถไชยชนะไซร์ จะมียุคที่ใช้ข้าวและเกลือเป็นอาหารที่สำคัญ และเกลือเป็นของคู่กับข้าว ข้าวนอกนา หมายถึงบุคคลที่ไม่ได้เกิดในถิ่นนั้น ๆ หรือเป็นบุคคลที่ถูกผู้อื่นจัดว่าไม่ได้เป็นพวกพ้อง เป็นบุคคลภายนอก สังคมไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

จากการศึกษาย้อนทางอย่างไทย : การศึกษาภาพสะท้อนเอกลักษณ์ด้วยถ้อยคำและสำนวน ผลของการวิจัยพบดังนี้ 1) ย้อนทางแบบไทย : ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านพระพุทธศาสนา พบว่า ถ้อยคำหรือคำศัพท์และสำนวนไทย สะท้อนวิถีชีวิตคนไทยที่มีความสัมพันธ์ทางด้านพระพุทธศาสนา ดังเช่น วันธรรมสวนะ บรรพชา อุปสมบท สำนวน เช่น ปิดทองหลังพระ ตัดหางปล่อยวัด ชายสามโบสถ์ เป็นต้น 2) ย้อนทางแบบไทย : ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี พบว่า ถ้อยคำหรือคำศัพท์และสำนวนไทย สะท้อนวิถีชีวิตคนไทยที่มีความสัมพันธ์กับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมาก ดังเช่น สินสอด ทองหมั้น สงกรานต์ สำนวน เช่น ข้าวใหม่ปลามัน ขนทรายเข้าวัด ปล่อยนกปล่อยปลา เป็นต้น 3) ย้อนทางแบบไทย : ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านศิลปกรรมไทย พบว่าถ้อยคำหรือคำศัพท์และสำนวนไทย สะท้อนวิถีชีวิตคนไทยที่มีความสัมพันธ์กับศิลปกรรมไทย เช่น เรือนแก้ว เเบญจรงค์ ชุกชี สำนวน เช่น เป็นปีเป็นขลุ่ย คลุกคลีตีโมง บ้านเมืองมีชื่อมีแป เป็นต้น ย้อนทางแบบไทย : ภาพสะท้อน

เอกลักษณ์ไทยทางการเกษตร พบว่า ถ้อยคำหรือคำศัพท์และสำนวนไทย สะท้อนวิถีชีวิตคนไทยที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมเรื่องข้าวไทย เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวตอก สำนวน เช่น ข้าวเหลือเกลืออิม ข้าวแดงแกงร้อน ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เป็นต้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัย มีความเห็นว่า ย้อนทางอย่างไทย : การศึกษาภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทย ด้วยถ้อยคำและสำนวนนั้นทำให้ทราบว่า ถ้อยคำและสำนวนไทย มีความสำคัญกับภาษาไทยเป็นอย่างมาก และเป็นเสมือนกระจกสะท้อนภาพในสังคมไทยหลายๆ ด้าน เช่น ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านพระพุทธ ศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ Chamnong Thongsprasoet (1985) กล่าวไว้ว่าภาษาไทยของเรามีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี สอดคล้องกับ Praphasi Sihaamphai (1991) ได้เสนอไว้ว่าคนไทยส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน ประเพณีไทยจึงมีพิธีกรรมทางศาสนา เป็นสำคัญให้คนไทยชุมนุมกัน วัดไทยเป็นศูนย์รวมกิจกรรม ทำให้วัฒนธรรมคงอยู่ได้ ประเพณีจึงเป็นน้ำหล่อเลี้ยงพระศาสนาให้เติบโตงอกงามตลอดมา และสิ่งที่ประเพณียึดถือปฏิบัติก็มีถ้อยคำและสำนวนเป็นสื่อกลางตลอดเวลา ภาพสะท้อนเอกลักษณ์ไทยทางด้านศิลปกรรม สอดคล้องกับ Praphasi Sihaamphai (1991) กล่าวไว้ว่า ผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาจากสติปัญญา ใช้ฝีมือ หรือศิลปะความรู้ ความชำนาญ ประกอบขึ้นมาเพื่อจรรโลงใจ และก่อให้เกิดความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต แบ่งออกได้เป็นแขนงต่างๆ แต่ก็ต้องมีภาษาไทยเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย อาทิ การตั้งชื่อต่างๆ และสะท้อนออกมาเป็นถ้อยคำ สำนวนไทย เป็นต้น เอกลักษณ์ไทยทางการเกษตร สอดคล้องกับ Phatphong Loetthatsanawanit (2014: 3) ได้เสนอไว้ว่า การศึกษาเรื่องข้าว พุทธศาสนา และการเมืองการปกครอง ได้สะท้อนวัฒนธรรมต่างๆ มากมาย โดยมีภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดและจรรโลงวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่คู่สังคม โดยเฉพาะเรื่องข้าวในสังคมไทย

ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนวัฒนธรรมไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบันทุกแง่มุม วัฒนธรรมของไทยถือกำเนิดในสังคมเกษตรกรรม โดยมีพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต และจะต้องมีขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ โดยสะท้อนออกมาทางด้านภาษาไทย และสิ่งสำคัญของภาษาไทยก็คือ ถ้อยคำหรือคำศัพท์และสำนวนที่เป็นร่องรอยความคิดจากวิถีไทยทั้งสิ้น

6. ข้อเสนอแนะ

- 6.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องเอกลักษณ์ไทยด้านอื่นจากถ้อยคำและสำนวนไทย เพื่อความหลากหลายของงานวิจัย
- 6.2 ควรรักษาภาษาที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดและจรรโลงวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่คู่สังคม
- 6.3 ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบอนุรักษ์ถ้อยคำหรือคำศัพท์และสำนวนไทยอย่างชัดเจน

References

- Anon Aphaphirom. (1976). *Thai Culture and Tradition*. Bangkok. Phra Pittaya.
- Anumanaratchathon, Phraya. (1981). *Basic Culture*. Bangkok. Thaimit Printing.
- Chalor Rodloy. (1989). *Thai Idiomatic Thai Wisdom In Thai Media*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao.
- Pharadi Mahakhan.(1989). *Basic Thai Culture*. Bangkok: Odean Store.
- Phatthonphong Loetthatsanawanit. (2014). Study of Words and Expressions: A Traces of Thai Life Style. In The Context Of Rice, Religion and Politics. Srinakarin Viroj University.
- Phratham kittiwong (Thongdi Suratecho). (2005). *Dictionary for Buddhist Studies*. Bangkok: Liangchang Press.
- Praphasi Siha amphai. (1991). *Language and Literature The Doctrine of the Doctrine*. Chulalongkorn University.